

CUEY MACHAR SECONDARY SCHOOL FOUNDATION

informatiepakket kindsoldaten

Inleiding

CMSF weet hoe belangrijk kennis over het probleem kindsoldaten is en hoe belangrijk het is om de aantallen terug te dringen door de persoonlijke ervaringen van Kon Kelei, de oprichter van CMSF. Hij is van zijn vierde tot zijn tiende kindsoldaat geweest en denkt nog iedere dag aan wat hij toen heeft meegemaakt. Om het kindsoldaten probleem onder de aandacht te brengen geeft Kon voorlichtingen en vertelt hij zijn eigen verhaal. In de school die CMSF bouwt in Zuid-Soedan zullen ook activiteiten worden georganiseerd voor oud-kindsoldaten om hen te helpen met het verwerken van alle gebeurtenissen en met het reïntegratieproces.

Met dit informatiepakket wil CMSF ook scholieren in Nederland bewust maken van het probleem. Hier wordt toegelicht wat een kindsoldaat is, hoe zij in een leger komen en wat de gevolgen zijn. Natuurlijk zijn er ook een aantal grotere organisaties die zich met het kindsoldaat probleem bezig houden. Ook zij bieden dergelijke informatiepakketten aan. Maar CMSF biedt niet een pakket aan met alleen maar feiten, maar ook met persoonlijke ervaringen van een oud-kindsoldaat, namelijk Kon. Ook zijn levensverhaal is toegevoegd in dit pakket.

Dit lespakket bevat niet alleen informatie over kindsoldaten, maar licht ook toe hoe kinderen geconfronteerd kunnen worden door een oorlog. Daarnaast geeft het informatie over het recht omtrent kinderen en kindsoldaten dat geldt tijdens een oorlog. Het kan daarom gebruikt worden door middelbare scholieren voor een werkstuk of een spreekbeurt over kindsoldaten, maar het kan ook door docenten worden gebruikt die een (gedeeltelijke) les willen geven over kindsoldaten of aan andere geïnteresseerden. CMSF wilt wel benadrukken dat, ondanks dat het pakket veel informatie bevat, dit pakket niet als enige bron dient te worden gebruikt. Het is altijd nodig om bijvoorbeeld op internet, in boeken of via andere organisaties meer informatie te zoeken.

Internationaal recht:

Voordat we gaan bespreken wie nu eigenlijk als kindsoldaat gekwalificeerd kan worden, is het belangrijk om te kijken wat voor internationaal recht van toepassing is op kinderen en tijdens een oorlog. Internationaal recht is het recht tussen landen onderling, tussen landen en internationale organisaties zoals de Verenigde Naties, of tussen alleen internationale organisaties. De regels die zij afspreken worden meestal verdragen genoemd. Er zijn heel veel verdragen, met verschillende onderwerpen. De regering van een land mag zelf bepalen of het een verdrag ondertekent en daarmee beloofd om zich aan het verdrag te houden. Het verschilt dan ook hoeveel landen partij zijn bij een verdrag en per land aan welke regels het moet houden. Voor het onderwerp kindsoldaten worden hieronder de belangrijkste genoemd.

Voor kinderen is er in 1989 een belangrijk verdrag opgesteld. Dit is het *Verdrag van de Rechten van het Kind* van de Verenigde Naties. Dit verdrag beschermt kinderen en geeft hen bepaalde rechten. Zo geeft het kinderen recht op onderwijs, recht op gezondheidszorg en beschermt hen tegen kinderarbeid en kindermisbruik. Natuurlijk staan er nog veel meer rechten in. Er zijn 193 landen die dit verdrag ondertekend hebben. Dat is bijna de hele wereld. Bij dit verdrag is ook nog een *Optioneel Protocol* in 2002 gemaakt, dat door 132 landen is ondertekend. Een optioneel protocol is een verdrag dat bij een ander verdrag hoort, er worden grotendeels dezelfde onderwerpen of regels behandeld of onderwerpen die ermee te maken hebben, maar wel los van het 'hoofd' verdrag wordt opgesteld. Hierdoor kan het Protocol later gemaakt worden of kan een land wel lid zijn van de ene maar niet van de ander.

In het Optioneel Protocol bij het Verdrag van de Rechten van het Kind gaat over kinderen in oorlogsgebieden en legt onder andere de verplichting op aan regeringen van landen om te zorgen dat er geen kinderen jonger dan 18 jaar worden opgenomen in hun legers.

In 1989 is het Verdrag van de Rechten van het Kind ondertekend. Dit verdrag probeert kinderen te beschermen, ook tegen de effecten van oorlogen.

Een rechtsgebied dat ook kinderen beschermd is het humanitaire oorlogsrecht. Deze naam verwijst naar verdragen die in 1949 in Genève ondertekend zijn, genaamd de Verdragen van Genève. Er zijn in totaal 4 Verdragen van Genève, die zich alle vier richten op een bepaalde groep mensen. Deze verdragen zijn in 1977 aangevuld met twee Aanvullende Protocollen. Aanvullende protocollen zijn hetzelfde als optionele protocollen, alleen de naam is anders. Het humanitaire oorlogsrecht is van toepassing tijdens een oorlog, of zoals het oorlogsrecht het zelf noemt, gewapende conflicten. Het zegt niets over wanneer je een oorlog mag beginnen. Het vertelt de vechtende landen welke wapens ze wel of niet mogen gebruiken, biedt bescherming aan burgers en stelt andere regels op over oorlogsvoering. De Verdragen van Genève bieden ook bescherming aan kinderen tijdens een gewapend conflict.

Naast humanitair oorlogsrecht bestaan er ook nog mensenrechten. Mensenrechten zijn iets anders dan rechten onder humanitair oorlogsrecht. Mensenrechten zijn rechten die mensen altijd hebben. Ze kunnen echter wel beperkt worden tijdens een oorlog of tijdens een noodsituatie. Voorbeelden van mensenrechten zijn het recht op onderwijs, het recht op leven en het recht van vrijheid van meningsuiting. Verdragen die over mensenrechten gaan zijn onder andere het *Europees Verdrag van de Rechten van de Mens*, het *Internationaal Convenant inzake Burgerrechten en Politieke Rechten* en het *Internationaal Convenant inzake Culturele, Sociale en Economische Rechten*, maar er staan ook mensenrechten in de Nederlandse Grondwet.

De relatie tussen mensenrechten en humanitair oorlogsrecht is lange tijd onduidelijk geweest. In 2004 hebben rechters van het Internationaal Gerechtshof, een belangrijke rechtbank die beslist over een geschil tussen twee (of meer) landen, bepaald dat de twee rechtsgebieden elkaar aanvullen en de bescherming van personen versterkt. Maar zoals bovengenoemd, kan een oorlog er ook voor zorgen dat mensenrechten beperkt worden.

Wat zijn kindsoldaten?

Om te bepalen wie gekwalificeerd worden als kindsoldaat, is het belangrijk om eerst vast te stellen wanneer iemand nog een kind is en wanneer iemand gezien wordt als een volwassene. In verschillende landen en culturen kan de definitie van een kind variëren. In Nederland is een kind iemand onder de achttien jaar, terwijl dit in andere landen soms pas 21 jaar of al 16 jaar is. Dit maakt het moeilijk om vast te stellen wanneer iemand een kindsoldaat is. Daarom is in het Verdrag van de Rechten van het Kind, een definitie van het begrip 'kind' vastgelegd. In dit verdrag is bepaald dat een kind iemand is die jonger is dan 18 jaar, zoals ook in de meeste landen gebruikelijk is.

Het ligt nu voor de hand om te zeggen dat een kindsoldaat iemand is die in het leger zit, en dus een soldaat is, die jonger is dan 18 jaar. Helaas is dit niet zo gemakkelijk. In de Verdragen van Genève wordt een definitie gegeven aan het woord kindsoldaat. Dat recht stelt dat een kindsoldaat iemand is die deel neemt aan het gewapende conflict en jonger is dan 15 jaar. Een kindsoldaat kan zowel een jongen als een meisje zijn. Echter, het merendeel van de kindsoldaten is jongen. Het inzetten van kindsoldaten is verboden op basis van het oorlogsrecht.

Niet alle kindsoldaten worden gedwongen om te vechten, maar de meeste wel.

De vraag is vervolgens wanneer iemand deelneemt aan het gewapend conflict. Vaak wordt gedacht dat iemand alleen maar deelneemt als degene vecht in de oorlog. Dit is natuurlijk waar, maar er zijn meer situaties waarbij iemand deelneemt in de oorlog. Zo vallen ook wachtlopen, spioneren, stelen voor de oorlogsvoering en het opsporen van landmijnen onder actieve deelname, maar ook bijvoorbeeld de kok. Hiervoor worden vaak kinderen ingezet en in al deze gevallen is het verboden om kinderen hiervoor te gebruiken. Een voorbeeld van een kind dat wel een kindsoldaat was, maar nooit heeft hoeven vechten is Kon Kelei, oprichter van CMSF. Hij is van zijn vierde tot zijn tiende kindsoldaat geweest, heeft getraind, weet hoe hij een AK-47 in elkaar moet zetten, maar heeft nooit iemand hoeven neerschieten. Toch wordt hij een (inmiddels oud)kindsoldaat genoemd. Kinderen worden vaak ingezet om de gevaarlijkste of minst leuke klussen te doen. De reden is daarvoor dat kinderen gemakkelijk beïnvloedbaar zijn en gemakkelijker gedwongen kunnen worden dan volwassenen.

Verschillende groeperingen, niet alleen het regeringsleger maar ook rebellengroepen, guerrillagroeperingen en paramilitairen kunnen kinderen inzetten om met hen of voor hen te vechten. In een burgeroorlog kunnen dit zelfs criminele bendes zijn. Het maakt niet zoveel uit voor wie het kind moet vechten. Als het kind onder de 15 jaar is, is het verboden volgens het recht.

Aantallen en landen:

Naar schatting zijn er momenteel ongeveer 300.000 kindsoldaten per jaar actief over de hele wereld, waarvan ongeveer 120.000 in Afrika. Het is moeilijk om een precies aantal te geven, omdat veel kindsoldaten verborgen worden gehouden door de legerleiders. Van deze kinderen is ongeveer 70 % ouder dan 12 jaar. Er zijn helaas ook gevallen bekend van kinderen die al vanaf hun geboorte worden opgevoed als strijder of die als vierjarige al werden meegenomen om kindsoldaat ingezet te worden (zoals Kon).

Er zijn ongeveer 25 landen ter wereld waar kinderen deel nemen aan de gevechten. De landen waar veel kindsoldaten ingezet worden liggen vooral in Azië en Afrika, maar ook in Europa. Het land met de meeste kindsoldaten is Birma, ook wel bekend als Myanmar, in Azië. Dit land is helaas weinig in het nieuws doordat de overheid erg streng is met het geven van informatie en het toelaten van hulpverleners en media. Andere landen die grote problemen hebben met de inzet van kindsoldaten zijn Soedan, Uganda, Congo (DRC), maar ook Colombia en Irak zetten kindsoldaten in.

Kindsoldaten worden niet alleen in Afrika ingezet, maar verspreid over de hele wereld

De eerste kindsoldaten:

De inzet van kindsoldaten lijkt iets nieuws en actueels. Maar kinderen worden al eeuwen lang ingezet in gevechten. Het eerste bewijs dat kinderen werden ingezet tijdens een oorlog dateert uit de elfde eeuw voor Christus, tijdens het Spartaans tijdperk. De kinderen kregen toen al op de leeftijd van zeven jaar een militaire training. Ook in de Middeleeuwen en de Amerikaanse burgeroorlog werden kinderen gebruikt. Napoleon was zelfs nog een kind toen hij luitenant werd. Men denkt vaak dat kindsoldaten alleen een probleem zijn van derde wereldlanden of van 'vroeger'. Dit is niet zo, tot voor kort werden in de Verenigde Staten en in West-Europa kinderen van 16 en 17 jaar ingezet. Groot-Brittannië is pas enkele jaren geleden gestopt met het inzetten van 17-jarigen. In Nederland worden nog altijd 17-jarigen toegelaten in het leger.

Worden kinderen altijd gedwongen?

Veel mensen denken ook dat kinderen die kindsoldaat zijn altijd gedwongen worden om dit te doen. Dit is echter niet altijd zijn. Uiteraard worden in veel gevallen de kinderen meegenomen, meegelokt, ontvoerd of gedwongen, maar een groot deel meldt zich vrijwillig aan. Dit is misschien onbegrijpelijk, maar er zijn verschillende redenen voor te geven. Een veelvoorkomende reden voor een kind om kindsoldaat te worden is wraak. Het kan zijn dat de ouders van een kind worden vermoord, of dat het huis wordt afgebrand. Een kind wilt daarna wraak nemen op de daders en sluit zich daarom aan bij het leger of een rebelligroep. Andere redenen waarom kinderen zich vrijwillig aansluiten bij het leger of een rebelligroep zijn honger,

armoede, werkloosheid, bescherming en educatieve mogelijkheden die vaak worden geboden aan kindsoldaten. Vooral als kinderen hun ouders kwijt zijn of de ouders overleden zijn, is vaak enige mogelijkheid die ze hebben kindsoldaat worden. Dan hebben ze in ieder geval voedsel, onderdak, onderwijs en kleding. Naar schatting heeft 70 % van de kindsoldaten zich vrijwillig aangemeld.

De vraag is natuurlijk wel hoe vrijwillig is vrijwillig nu echt. Kunnen kinderen de gevolgen van aansluiting bij het leger of rebellengroep inschatten, weten ze wat oorlog precies inhoudt, wat voor impact het heeft om soldaat te worden en welke gevolgen dit heeft voor de rest van hun leven? Dit is natuurlijk ook grotendeels afhankelijk van de leeftijd. Een kind van 14 jaar kan hier beter een inschatting van maken dat een kind van 7 jaar. Daarnaast hebben, zoals boven beschreven, sommige kinderen geen keuze omdat ze er alleen voorstaan. Ze sluiten zich aan om zelf te kunnen overleven. De gevolgen nemen ze dan maar voor lief erbij. Kinderen worden gemotiveerd door wraak denken vaak niet (voldoende) na over de mogelijke gevolgen.

Soms worden kinderen van slechts 5 jaar ingezet als kindsoldaat, zoals Kon Kelei.

Uiteraard worden ook kinderen gedwongen om zich aan te sluiten bij het leger of bij een rebellengroepering. De meeste redenen waarom commandanten en officieren graag kinderen inzetten bij de gevechten zijn voor de hand liggend. Kinderen zijn gehoorzamer dan volwassenen, ze kennen minder vrees omdat ze de gevolgen minder goed kunnen inschatten, ze zijn makkelijker te beïnvloeden en bang te maken. Daarnaast zijn kinderen klein en snel, wat een voordeel kan opleveren ten opzichte van de tegenstander. Zo kunnen ze kleine wapens dragen, die (bijna) niet opvallen. Een andere belangrijke reden is dat veel mensen zich bewust zijn van het verbod van geweld tegen kinderen en dus niet zo snel een kind zullen aanvallen of neerschieten. Hierom levert het inzetten van kinderen ook een voordeel op ten opzichte van de tegenstander. Een laatste reden is noodzaak. Soms kan een leger of een rebellengroep niet genoeg volwassenen aantrekken om een goed leger te vormen. De reden hiervan kan variëren. Deze gewapende groeperingen gaan dan mensen dwingen om zich bij hen aan te sluiten. En het is natuurlijk makkelijker om een kind te dwingen of te ontvoeren dan een volwassene.

Ervaringen/trauma's:

De ervaringen die kindsoldaten opdoen variëren heel erg. De ene is voor de rest van zijn leven psychologisch getraumatiseerd, terwijl een ander bijna geen psychologische problemen eraan overhoudt. Uiteraard hangt dit in grote mate af van de werkzaamheden als kindsoldaat en de omgeving waarin hij/zij zich verkeerde. Maar uit onderzoek blijkt dat veel oud-kindsoldaten juist banger zijn voor geweld dan andere leeftijdsgenoten die nooit als kindsoldaat zijn ingezet. Gewelddadige incidenten met oud-kindsoldaten zijn er dan ook nauwelijks, zeker als je bedenkt dat er jaarlijks 300.000 kindsoldaten worden ingezet. De meeste oud-kindsoldaten zijn gelukkig goed in staat om het onderscheid te maken tussen oorlog en vreedstijd. Ze snappen dat in een 'gewone' samenleving er geen plek is voor geweld en zullen het gewelddadige gedrag dat hen is aangeleerd tijdens de oorlog achter zich laten. Degenen die niet uit zichzelf en vanuit hun eigen opvoeding dit verschil kan maken, wordt tijdens het reïntegratie proces geleerd wat in een samenleving wel en niet acceptabel is.

Veel vaker komt het voor dat een kind dat sociaal getraumatiseerd is. Kinderen zijn lange tijd niet naar school geweest, meestal wordt hen verboden om te spelen of om gevoelens te tonen. Zeker degenen die al op erg jonge leeftijd worden meegenomen weten niet hoe het is om een mens, laat staan een kind, te zijn. Vaak kennen ze alleen maar geweld. Ook moeten ze, na hun 'vrijlating' vaak ineens voor zichzelf zorgen doordat ze hun ouders niet meer kunnen vinden, deze overleden zijn of de kinderen niet meer accepteren. Ze staan er dus plotseling alleen voor. Daarbij komt dat de eigenlijk alle oud-kindsoldaten in een naoorlogse samenleving terecht komen. Iedereen staat ineens voor de zware taak om het land opnieuw op te bouwen en iedereen heeft trauma's van de oorlog. Dit maakt de situatie alleen nog maar moeilijker.

CMSF vindt dat kinderen hun wapens moeten achterlaten en hun pen moeten oppakken.

Verwerking:

Het grootste probleem voor kindsoldaten is de terugkeer naar de normale samenleving. De meesten hebben geen huis en/of familie meer om naar terug te keren. Het komt ook voor dat de kinderen niet meer welkom zijn in hun dorp, doordat de familie zich schaamt of door bepaalde (seksuele) handelingen die het kind heeft uitgevoerd. Daarnaast hebben de kinderen, met name in het begin, moeite om zich aan te passen aan de normale leefomstandigheden, die heel anders zijn dan als die van een kindsoldaat. Ze moeten naar school, huiswerk maken, eten maken en andere klusjes doen. Maar ze mogen ook ineens spelen en andere leuke (normale) dingen doen.

Zoals hierboven al werd genoemd, zijn de psychologische problemen van kindsoldaten vaak klein. Slechts een paar van hen worden na hun vrijlating psychologisch geholpen. In andere gevallen is dat namelijk niet nodig. Voor de reïntegratie van kindsoldaten is vaak cultuur en religie belangrijk. In elk gebied moet op een andere manier met de kinderen om worden gegaan, omdat ze een andere achtergrond hebben.

Een organisatie die kindsoldaten helpt met reïntegratie en het verwerken van alle gebeurtenissen is War Child. Deze organisatie is in Nederland opgezet en is momenteel al actief in 12 landen. War Child is een onafhankelijke humanitaire organisatie die zich inzet voor een betere toekomst voor kinderen in (na)oorlogsgebieden. Het doel van War Child is het helpen en het sterker maken van kinderen die zijn getroffen door een oorlog. Ze doen dit op verschillende manieren, bijvoorbeeld door psychosociale, creatieve en sportieve hulp, maar ook door activiteiten die aandacht vragen van de kindsoldaatproblematiek in de wereld.

Een andere belangrijke manier om kindsoldaten te helpen is de algemene staat van het land verbeteren. Vaak ligt het land of gebied na de oorlog zelf ook in puin. Door dit (goed) op te bouwen, krijgen de kinderen een betere toekomst. Bij die wederopbouw is het belangrijk dat er wordt gezorgd voor scholen en werkgelegenheid. Dat is ook een van de redenen waarom CMSF een middelbare school bouwt in Zuid-Soedan. In de praktijk is de wederopbouw van een land echter een langdurig proces. Een school staat niet binnen een week, zeker niet in een naoorlogs gebied. Daardoor hebben niet alle oud-kindsoldaten de kans om te gaan werken of om naar school te gaan. Er zijn ook kindsoldaten die ontsnappen of niet meer nodig zijn en daarom worden vrijgelaten, terwijl de oorlog nog voort duurt. In dergelijke situaties is het nog moeilijker om werk te vinden of naar school te gaan. Daardoor kunnen deze kinderen in een uitzichtloze situatie komen.

Op veel kinderen te helpen heeft Kon Kelei, samen met een aantal andere oud-kindsoldaten, een netwerk opgezet genaamd Network of Young People Affected by War (NYPAW). Dat netwerk probeert kinderen die een oorlog hebben meegemaakt, eventueel als kindsoldaat maar dit hoeft niet, te helpen. Het is een redelijk nieuwe organisatie, maar het wordt door onder andere de Verenigde Naties ondersteund, en men verwacht dat het binnenkort veel kinderen op verschillende manieren kan gaan helpen. Zo zetten ze zich in voor de rechten van kinderen over de hele wereld.

Zoals hierboven al is verteld mogen volgens het Verdrag van de Rechten van het Kind en volgens het humanitaire oorlogsrecht kinderen die jonger zijn dan 15 jaar niet worden ingezet tijdens een oorlog. Dit verbod geldt voor zowel het regeringsleger als voor andere groeperingen. Gelukkig is er in 2000 in het Optionele Protocol bij het Kinderrechtenverdrag bepaald dat kinderen pas mogen worden ingezet vanaf hun achttiende.

Er zijn in totaal 132 landen die dit Protocol ondertekend hebben, maar veel landen houden zich hier nog niet aan. Een van die landen is Nederland. In Nederland kun je namelijk al worden gerekruteerd als je 17 jaar bent. Ook landen als de Verenigde Staten en Australië laten kinderen van 16-jarigen en/of 17-jarigen toe in hun leger. Gelukkig kunnen in Nederland de militairen wel pas worden ingezet in een conflict als ze 18 jaar zijn. Maar het feit blijft dat in veel landen kinderen vanaf 15 jaar vrijwillig kunnen worden geworven voor het leger. Daarom vinden veel organisaties, waaronder War Child en het Rode Kruis, dat er een absolute leeftijdsgrens van 18 jaar moet komen. Met de absolute grens wordt bedoeld dat overal ter wereld kinderen pas mogen worden ingezet in het leger als ze 18 jaar zijn. Die geldt dan niet alleen voor het vechten, maar ze mogen dan ook niet worden ingezet als kok, spion of wachtloper. Door één dergelijke grens te stellen is het veel makkelijker te controleren of kindsoldaten worden ingezet en dus ook om mensen te straffen die dit wel doen.

Strafbaarheid:

Zoals hierboven al werd gemeld, is het inzetten van kindsoldaten verboden op basis van internationaal recht. Degenen die kinderen ronselen en inzetten als kindsoldaat kunnen dus strafrechtelijk vervolgd worden. De vraag is daarom, hoe zit dat met een kind? Zeker als een kind gedwongen wordt om bepaalde handelingen te verrichten is het toch niet eerlijk als een kind daarvoor gestraft kan worden? Dat is ook zo, maar helaas zijn kindsoldaten wel zelf verantwoordelijk voor schendingen van het oorlogsrecht of van het nationale strafrecht. Gelukkig kunnen de mensen die kindsoldaten inzetten en rekruteren ook verantwoordelijk worden gehouden voor de handelingen voor de daden van kinderen en dus hiervoor ook gestraft worden. Maar het kind zelf blijft ook strafbaar.

Kinderen van alle leeftijden kunnen in de gevangenis worden gezet. Dit is natuurlijk niet goed voor ze

Er zijn wel aparte regels voor dergelijke kinderen als ze in de gevangenis komen. Deze regels bieden de kinderen een speciale bescherming. Zo mogen de kinderen niet in één cel worden gezet met volwassenen. Natuurlijk mag dit wel als de volwassene familie van het kind is. Ook moeten ze voldoende eten krijgen en goed verzorgd worden, moeten ze voldoende bewegingsruimte hebben en moeten ze onderwijs krijgen. Daarnaast hebben ze het recht om contact te hebben met hun familie.

Andere manieren waarop kinderen in aanraking komen met een oorlog:

Natuurlijk komen kinderen niet alleen maar in aanraking met oorlog als ze kindsoldaat worden. Er zijn namelijk verschillende manieren waarop een kind geconfronteerd wordt met oorlog. Dit kan het leven van een kind beïnvloeden en daardoor veranderen.

Het gewone leven van een kind verandert tijdens een oorlog. Natuurlijk lopen kinderen een groot risico om gewond te raken of om gedood te worden. Maar dat is niet het enige dat verandert. De scholen zijn vaak dicht omdat de docenten zelf mee vechten in de oorlog. Hun huis, maar ook andere belangrijke gebouwen in een dorp, zoals een school of kerk, kunnen vernield zijn. Het is mogelijk dat een kind een of beide ouders verloren is, doordat ze overleden zijn, ontvoert zijn of worden ingezet in de oorlog. Dan is er vaak ook nog een tekort aan eten, water, kleding en andere levensbehoeften. Ook na de oorlog blijven de gevolgen van de oorlog nog duidelijk voor kinderen. Huizen, scholen en allerlei andere gebouwen moeten opnieuw worden opgebouwd en wegen moeten worden hersteld. Ondanks dat er veel organisaties zijn die hierbij helpen, duurt dit toch lang.

Een ander voorbeeld van hoe het leven van een kind veranderd is een kind dat moet vluchten tijdens de oorlog. Het kan ook zijn dat een oorlog dreigt en dat een kind voordat de oorlog begint al moet vluchten of door de politieke voorkeur van de ouders (die niet geaccepteerd wordt door de overheid). Andere redenen zijn ook denkbaar. De ouders beslissen dan vaak dat het gezin of de hele familie gaat vluchten. Afhankelijk van de situatie zullen ze met auto of bijvoorbeeld lopend op de vlucht slaan. Vaak wordt gedacht dat mensen alleen maar over de grens vluchten. Dit is echter niet altijd waar. Soms vluchten mensen ook naar andere, veiligere plaatsen in hun eigen land. Deze mensen worden 'binnenlandse vluchtelingen' of 'ontheemden' genoemd. De groep mensen die over de grens vluchten worden 'vluchtelingen' genoemd. Groepen vluchtelingen zetten vaak een vluchtelingenkamp op op de plaats waar ze heen zijn gevlucht. Hier bouwen ze tenten of hutjes en wordt vaak uiteindelijk een soort dorp of stad, compleet met scholen, winkels etc. Hierbij worden ze meestal geholpen door internationale organisaties, waaronder de Verenigde Naties en het Rode Kruis. Ze helpen met het bouwen van 'woningen' en zorgen voor eten, kleding en onderwijs. Het doel van deze organisaties is altijd om te zorgen dat deze mensen een redelijk goed leven hebben in het kamp en dat ze na een tijdje terug kunnen keren naar hun eigen land. Dit is helaas niet altijd mogelijk. Er zijn mensen in die bijvoorbeeld al 10 of 20 jaar in een vluchtelingenkamp wonen en misschien nooit meer terug kunnen keren naar hun huis. Ook zijn er vluchtelingen die asiel aanvragen in een ander land en misschien zelfs een andere nationaliteit krijgen van dat land. Dan kunnen ze in hun 'nieuwe' land een nieuw leven opbouwen. Er zijn ongeveer 50 miljoen mensen ter wereld op de vlucht, waarvan er 20 miljoen kind zijn.

Kinderen onthouden voor de rest van hun leven wat zij hebben meegemaakt tijdens de oorlog. Zelfs vuurwerk kan nog jaren later nare herinneren oproepen.

Er zijn natuurlijk ook kinderen die in de gevangenis komen tijdens een gewapend conflict, om een andere reden dan omdat ze kindsoldaat zijn. Soms worden deze kinderen gevangen genomen samen met hun ouders en anderen omdat ze zelf iets misdaan hebben. Ook zijn er kinderen die in de gevangenis geboren worden en daar dus opgroeien. Voor al deze kinderen gelden ook de regels die speciale bescherming bieden aan kinderen in gevangenschap. Enkele van hen zijn hierboven al genoemd.

Kons verhaal:

In 1898 wisten de Britten de Soedan te koloniseren. In 1899 sloten het Verenigd Koninkrijk en Egypte, dat praktisch door de Britten bestuurd werd, een verdrag, waarin werd besloten dat de twee landen Soedan gezamenlijk zouden besturen. Soedan heette daarom van 1899 tot 1956 *Anglo-Egyptisch Soedan*. In de praktijk waren het vooral de Britten die Soedan bestuurden.

Rond 1930 ontstonden er twee varianten van het Soedanese nationalisme. De eerste groep streefde een onafhankelijk Soedan onder de Egyptische kroon na, terwijl de tweede groep de banden met Egypte juist wilde verbreken.

In 1952 verleenden de Engelsen en de Egyptenaren Soedan een zekere mate van autonomie en stelden de Soedanese onafhankelijkheid in het vooruitzicht. In de jaren ernaar vonden verschillende staatsgrepen plaats, de een meer succesvol dan de ander.

De tegenstellingen tussen het noorden en het zuiden zijn dus groot te noemen. Dit komt vooral doordat het Noorden overwegend Islamitisch is en het Zuiden overwegend Afrikaans is. Dit is ook een van de oorzaken van de al sinds 1954 woedende burgeroorlog. In deze burgeroorlog was er wel een wapenstilstand tussen 1972 tot 1983. De oorlog ging vooral tussen het autoritair islamitische bewind in het noorden en verschillende rebellenlegers in het zuiden. De strijd om de nieuwe olievelden in het zuiden heeft de oorlog verergerd. Op 9 januari 2005 hebben de twee belangrijkste strijdende partijen, de SPLA en de regering in Khartoem, een vredesovereenkomst getekend. Dit akkoord staat bekend als "the Comprehensive Peace Agreement" (CPA).

Kon Kelei

Kon Kelei, de oprichter van CMSF, werd geboren in het jaar dat de burgeroorlog hervat werd in een klein dorp in Zuid-Soedan. Toen Kon vier jaar was werd hij door zijn ouders meegegeven aan de Sudan People's Liberation Army (SPLA). Zij dachten dat deze rebellengroep goed voor hem zouden zorgen. Zij beloofden onderwijs, voedsel en een goede opvoeding voor Kon. Kon's groep begon vervolgens aan een wandeltocht naar Ethiopië, een buurland van Soedan. Na veertien dagen lopen kwamen ze daar eindelijk aan. De kinderen moesten daar zelf een kamp opbouwen, want er was niet. Door middel van hout sprokkelen, voedsel zoeken en alle materialen die ze hadden creatief te gebruiken werd er een kamp opgebouwd. Naar bleef Kon tot zijn tiende. In dit kamp moest hij allerlei klusjes doen, van koken tot andere kinderen begraven. Hij kreeg een militaire training en leerde hij een AK-47 in elkaar te zetten. Kon wilde graag mee naar het front, hij wilde meedoen en vechten, maar de leiders van het kamp vonden hem te klein en te zwak. Daardoor heeft Kon nooit echt hoeven vechten. Gelukkig voor Kon moest hij ook naar school. De rebellen vonden het namelijk erg belangrijk om ook geschoolde kinderen te hebben. Als de oorlog voorbij zou zijn hadden ze immers nieuwe leiders nodig.

Op zijn tiende is Kon gevlucht naar de hoofdstad van Soedan, Khartoum. Daar ging hij naar school en werkte om geld te verdienen zodat hij eten en kleding kon betalen. Zijn ouders had hij namelijk nog niet teruggevonden. Tot zijn zeventiende had hij daar een redelijk goed leven. Toen werd hij opgeroepen voor de dienstplicht, die in Soedan nog geldt. Dit zou betekenen dat Kon voor de overheid moest gaan vechten tegen de SPLA, terwijl het in zijn vroege jeugd juist andersom was. Omdat Kon niet tegen zijn vrienden en familie wilde vechten heeft hij van zijn spaargeld mensensmokkelaars betaald om hem naar Europa te brengen. Kon wist niet, en het maakte hem ook eigenlijk niet zoveel uit, waar hij heen ging. Toen hij met de boot aankwam in een haven, dacht hij dat hij in Engeland was aangekomen. Pas toen hij een grote poster van (inmiddels oud-)voetballer Edgar Davids zag hangen wist hij, als grote voetballiefhebber, dat hij in Nederland was.

Op zijn zeventiende kwam Kon dus aan in Nederland. Hier moest hij eerst de taal leren en hij heeft natuurlijk ook een inburgeringcursus moeten doen. In 2006 heeft hij de Nederlandse nationaliteit gekregen. Kon heeft in Gorinchem zijn middelbare school afgemaakt en is daarna aan de Radboud Universiteit in Nijmegen Internationaal en Europees Recht gaan studeren. In januari 2010 studeerde hij af. Een echt succesverhaal dus.

Sinds hij in Nederland is zet Kon zich op verschillende manieren in om kinderen in oorlogsgebieden te helpen. Uit schuldgevoel, zo zegt hijzelf. Kon is momenteel voorlichter bij War Child, hij heeft CMSF opgericht om middelbaar onderwijs in zijn geboortedorp mogelijk te maken en hij is één van de oprichter van NYPAW.

Een interview met Kon is te lezen op onze website: www.cmsf.nl.